

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

۱۱. صندوق نوآوری و شکوفایی

مقدمه

طبق ماده (۵) قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها» مصوب ۱۳۸۹ و به‌منظور کمک به تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و شکوفاسازی و کاربردی نمودن دانش فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا تأسیس شد و اساسنامه آن نیز در سال ۱۳۹۰ به تصویب هیئت وزیران رسید. برخی از خدمات این صندوق شامل اعطای وام قرض‌الحسنه برای تولید نمونه، اعطای تسهیلات تجاری‌سازی، ارائه ضمانتنامه و ارائه خدمات لیزینگ می‌باشد. طبق تبصره «۲» ماده (۵) قانون مزبور، مقرر شده سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی به میزان سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و به‌تدریج حداکثر ظرف سه سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین شود. علاوه بر پیش‌بینی اعتباراتی از محل صندوق توسعه ملی جهت تأمین سرمایه اولیه، دولت موظف است از سال سوم به بعد (یعنی از سال ۱۳۹۳)، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی خود در لایحه بودجه را جهت کمک به این صندوق در نظر بگیرد.

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات ارتباطات و
فناوری‌های نوین

تبیین موضوع

علیرغم تصویب اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی در شهریورماه ۱۳۹۰ و پیش‌بینی اعتباراتی برای تأمین سرمایه صندوق از سال ۱۳۹۰، تخصیص منابع مالی به این صندوق عملاً از سال ۱۳۹۳ به‌طور جدی آغاز شد (جدول ۱). تا دی‌ماه ۱۳۹۴ در مجموع مبلغ ۷۰۸ میلیارد تومان از کل اعتبارات پیش‌بینی شده به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص داده شده است. تا این تاریخ، در مجموع ۱۶۲۸ طرح به صندوق ارائه شده است که از این تعداد ۷۴۱ طرح مصوب شده است. همچنین از کل اعتبار تخصیص یافته به صندوق، در حدود ۳۷۳ میلیارد تومان برای طرح‌های مصوب شده، ۲۰۰ میلیارد تومان برای تأمین دفاتر کاری، ۱۰۰ میلیارد برای تأمین ضمانتنامه‌ها و ۳۵ میلیارد نیز برای صندوق‌های پژوهش و فناوری هزینه شده است. طرح‌های جدید با ارزش کلی در حدود ۱۷۰۰ میلیارد تومان نیز در دست بررسی است.^۱

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۸۰۱۴۶۶۶

توجه دولت به تأمین سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نیز دیده می‌شود. در بند «الف» تبصره «۴» ماده واحده آمده است:

تاریخ انتشار:
۱۳۹۴/۱۱/۱۰

به‌منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ به‌ویژه تبصره «۲» ماده (۵) قانون مذکور معادل ریالی مبلغ

۱. خلاصه گزارش هفتگی صندوق نوآوری و شکوفایی، ۱۳۹۴/۱۰/۲۸.

دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از محل صندوق توسعه ملی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص می‌یابد. مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

معادل ریالی این اعتبار به ارزش ۵,۹۹۴,۰۰۰ میلیون ریال در قالب ردیف بودجه ۱۰۱۰۵۲-۸ جدول ۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برای معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری منظور شده است.

جدول ۱. مروری بر احکام تأمین منابع صندوق نوآوری و شکوفایی در ماده واحده قوانین بودجه ۱۳۹۰-۱۳۹۵

قانون بودجه	بند	متن قانون	توضیحات
۱۳۹۰	جزء «ح» بند «۲» ماده واحده	از محل افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی مازاد بر مبالغ مندرج در بند «۱» قانون، یک میلیارد دلار (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) بابت صندوق نوآوری و شکوفایی و فناوری‌های نوین اختصاص می‌یابد.	طبق گزارش تفریح سال ۱۳۹۰ اعتبار پیش‌بینی شده در قانون به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص نیافته است.
۱۳۹۱	بند «۲-۳» ماده واحده	از محل مازاد ارز حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی پس از تأمین مصارف صدر بند مذکور، پانصد میلیون دلار (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص داده شود.	طبق گزارش تفریح سال ۱۳۹۱ اعتبار پیش‌بینی شده در قانون به صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص نیافته است.
۱۳۹۲	اعتبارات ردیف‌های موردی موقت	۷۵۰,۰۰۰ میلیون ریال کمک به افزایش سرمایه دولت در صندوق نوآوری و شکوفایی	
۱۳۹۳	بند «ح» تبصره «۵» ماده واحده	صندوق توسعه ملی مکلف است هم‌ارز ریالی مبلغ دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار برای افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان به‌صورت تسهیلات اختصاص دهد. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند در مرکز مبادلات ارزی صورت می‌گیرد.	به شکل اعتبار ۵,۳۰۰,۰۰۰ میلیون ریالی برای معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی منظور شده است.
۱۳۹۴	بند «ح» تبصره «۵» ماده واحده	به منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ به‌ویژه تبصره «۲» ماده (۵) قانون مذکور معادل ریالی مبلغ سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از محل صندوق توسعه ملی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص می‌یابد. مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.	به شکل اعتبار ۸,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریالی ذیل معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - برای کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی منظور شده است.
لایحه ۱۳۹۵	بند «الف» تبصره «۴» ماده واحده	به منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ به‌ویژه تبصره «۲» ماده (۵) قانون مذکور معادل ریالی مبلغ دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از محل صندوق توسعه ملی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص می‌یابد. مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.	به شکل اعتبار ۵,۹۹۴,۰۰۰ میلیون ریالی ذیل معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور (ردیف ۱۰۱۰۵۲-۸ جدول ۷) برای کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی منظور شده است.

جمع‌بندی و پیشنهادها

علیرغم توجه دولت به پیش‌بینی منابع مورد نیاز برای تأمین سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، باید توجه داشت که اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۴ حدود ۳۰ درصد کاهش داشته است. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر می‌شود که بدانیم که هنوز سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی (از زمان تصویب اساسنامه در شهریورماه ۱۳۹۰) تأمین نشده است، درحالی که تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان در حال افزایش بوده و در حال حاضر به حدود ۲۱۰۰ شرکت رسیده است.

نکته بسیار مهم دیگر اینکه به‌موجب ماده (۵) قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی اختراعات و نوآوری‌ها» مقرر شده پس از تشکیل صندوق نوآوری و شکوفایی از سال سوم به بعد (یعنی از سال ۱۳۹۳ به بعد)، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی دولت جهت کمک به صندوق اختصاص یابد. این رقم معادل حدود ۱۱,۷۵۰ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۳، حدود ۱۳,۷۲۰ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ و حدود ۱۵,۳۷۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ است. در سال ۱۳۹۳، ۹۸۷,۵۰۸ میلیارد ریال با عنوان کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی برای معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مصوب شده که مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ میلیون ریال آن تخصیص یافته است. در سال ۱۳۹۴ و همچنین در لایحه بودجه ۱۳۹۵، توجهی به سهم نیم درصدی از بودجه عمومی دولت برای کمک به صندوق نوآوری و شکوفایی نشده است. **لذا ضروری است اعتبار مورد نیاز برای انجام تکلیف دولت مبتنی بر اختصاص حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی جهت کمک به صندوق نوآوری و شکوفایی پیش‌بینی شود.** اعتباراتی که به شکل کمک برای صندوق نوآوری و شکوفایی منظور می‌شود، امکان مشارکت صندوق در طرح‌های سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر را فراهم می‌کند. با توجه به نیاز کشور به این نوع از تأمین مالی نوآوری، پیش‌بینی اعتباراتی از جنس کمک برای تأمین سهم نیم درصدی صندوق از بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ضرورت می‌یابد.

درکل، با توجه به پیشرفت قابل قبول اجرای قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی اختراعات و نوآوری‌ها»، گسترش تعداد و فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و نقش مهم این شرکت‌ها در تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، پیشنهاد می‌شود: میزان اعتبار پیش‌بینی شده برای صندوق نوآوری و شکوفایی در بند «الف» تبصره «۴» ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۵ به حداقل ۳۰۰ میلیون دلار افزایش یابد.

